

τοῦ ἀειμνήστου Κουμουन्दούρου συνοδεύοντας τὸν υἱὸν τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἀνδρός Σπυρίδωνα μέχρι τῆς ἰδιαιτέρας πατρίδος του, ἀποκομίζοντα τὴν καρδίαν τοῦ πατρός αὐτοῦ μετὰ εἰδικῆς τῆς ἀτμοπλοικῆς ἐταιρίας Γαλοῦση.

Τὴν 10 ὥραν π. μ. τοῦ Σαββάτου ἀπεπλεύσαμεν ἐκ Πειραιῶς, ἔχοντες συνταξιδιώταις τὴν εὐγενῆ ἐκείνην καὶ μεγάλην καρδίαν. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ ταξιδίου μας ἐβάσιλευ νεκρικὴ σιγή, τὰ δὲ πρόσωπα ἡμῶν κατηφῆ καὶ σκυθρωπὰ ἐξέφραζον τὸ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν βαθύτατον ἄλγος.

Τὴν 2 ὥραν μ. μ. τῆς Κυριακῆς εἰς ἀπόστασιν μελίωτινων ἀπὸ τῆς προκομαίας τῶν Καλαμῶν διεκρίναμεν ἀμυδρῶς μελανώτατα σημεῖα, ἅτινα καθόσον προσηγγίζομεν ἀπεκαλύπτοντο ὡς τόσοι ὄμιλοι συμπεπυκνωμένων ἀνθρώπων, ἀναμενόντων ἀπὸ τῆς πρώτας μετ' ἀνυπομονησίας καὶ ἀγωνίας τὴν ἔλευσιν τοῦ πολυτίμου αὐτῶν λειψάνου. Ἀλλὰ κακῆ μοῖρα ἢ ἄλογη ἐκείνη δὲν ὁμοιάζε πρὸς ἐκεῖνας, ὅποτε σύμμορος ὁ λαὸς τῆς Μεσσηνίας καὶ Λακωνίας ἐχαιρέτιζε τὸν Κουμουन्दόρου μετὰ σημαίων καὶ ἀψίδων, μετὰ ζητωκραυγῶν καὶ χαρμολογῶν ἐνθουσιασμοῦ· τὴν ὑποδοχὴν ἐκείνην συνάδεδον δάκρυα καὶ λυγμοὶ, κοπετοὶ καὶ θρήνοι, καὶ παρηκολούθουν τὰ σύμβολα τοῦ πένθους καὶ τοῦ θανάτου. Ἀπὸ τῆς ἀποβάθρας, ἐνθα εἶχον συρρέσει ὄλοι αἱ Καλάμαι καὶ ἄπειρον πλῆθος τῶν τριῶν ἐπαρχιῶν Οἰτύλου, Μεσσηνίας καὶ Λακωνίας, παρέλαβον μετὰ βαθυτάτης συγκινησεως ἀπὸ τῶν χειρῶν τῶν υἱῶν Κουμουन्दούρου τὴν καρδίαν ὃ δῆμαρχος τοῦ δήμου Ἀβίας, ἐν ᾧ ὁ Κουμουन्दόρος ἐγεννήθη, καὶ ὃ τοῦ Εὐας, εἰς ὃν ὁ μέγας ἐκεῖνος ἀνὴρ ἦτο ἐγκατεστημένος. Πάντες οὗτοι ἀσκεπεῖς καὶ μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ ἐσταμάτησαν κατὰ τὴν πλατείαν τῆς παραλίας, ὅποτε ὁ δικηγόρος κ. Κυταριόλος κατέθεσεν ἐκ μέρους τοῦ δικηγορικοῦ συλλόγου στέφανον μετ' ἀναλόγου περιπαθοῦς προσφωνήσεως· μετ' αὐτὸν ὁ ἀγαπητὸς τῆς οἰκο-

γενεῖα Κουμουन्दούρου βουλευτῆς Οἰτύλου κ. Λεωνίδας Καπετανάκης, καταθέσας ἐκ μέρους τῆς ἐπαρχίας του στέφανον, συνεκίνησεν διὰ συντόμου καὶ λαμπρᾶς προσφωνήσεως τὰ πλήθη. Δύο ἕτεροι ὄρατοι καὶ καλαισθητικώτατοι στέφανοι κατετέθησαν ἐκ μέρους τῶν οἰκογενειῶν Παγώνη καὶ Λεονταρίτου.

Ἐνταῦθα νεκροφόρος ἄμαξα παραλαβοῦσα τὴν κάλπην, τῆς ὁποίας τὰς ταινίας ἐκράτουν οἱ υἱοὶ Κουμουन्दούρου καὶ οἱ ἀνωτέρω δῆμαρχοι ἐξεκίνησε διευθυνομένη πρὸς τὴν πόλιν τῶν Καλαμῶν καὶ παρακολουθουμένη ὑφ' ἀπάσων τῶν λοιπῶν ἄμαξῶν καὶ σύμπαντος τοῦ λοιποῦ πλήθους, καὶ μετὰ μικρὸν ἢ νεκρικὴ πομπὴ ἵστατο παρὰ τὴν πλατείαν Μαυρομιχάλη, ὅπου ὁ ἀρχιερεὺς μετὰ τοῦ κλήρου ἀπίσης τῆς ἐπαρχίας κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας του πολυτίμον στέφανον προσεφώνησεν καὶ οὗτος συγκινητικώτατα αἱ δὲ οἰκογένειαι Δουκάκη καὶ Κουτσομητοπούλου προσέφερον ὠραίας Καμελίας μετὰ κανολεύκου, ταινίας. Εἶτα ἡ πομπὴ ἐπορεύθη εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ὑπαπαντῆς, παρὰ τὴν θύραν τῆς ὁποίας ὁ βουλευτῆς κ. Γζάνης προσέφερε στέφανον ἐκ μέρους τῆς οἰκογενείας Βράχμαν μετὰ δὲ τὸ τελεσθῆν μνημόσυνον ὁ ἱατρὸς κ. Ἀλμπανάκης ἐξύμνησε τὰς ἀρετὰς τοῦ Κουμουन्दούρου διὰ καταλλήλου λόγου.

Ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἅπανα ἡ πολυπληθὴς ἐκείνη συνοδεία δικυθύνθη περὶ πρὸς τὴν Κάτω Πλατείαν καὶ ἔστη πρὸ τοῦ Δημαρχείου τῆς πόλεως. Ἦτο δὲ τὸ θέαμα γραφικώτατον ἐν ὅλῃ τῇ πενήτιμῳ αὐτοῦ μεγαλοπρεπεῖα, ὅπερ παρίστανον οἱ ἐξῴσται, τὰ παραθύρα καὶ αἱ προσόψεις ἐν γένει τῶν οἰκιῶν κεκαλυμμένα διὰ μελανῶν ὑφασμάτων, πολλὰ τῶν ὁποίων ἐχρησίμευον καὶ ὡς πλαίσια τῆς γλυκυτάτης εἰκόνας τοῦ μεγαθύμου ἐκείνου ἀνδρός ἀπὸ τοῦ ἐξώστου λοιπὸν τοῦ Δημαρχείου ὁ βουλευτῆς κ. Γζάνης ἐξεφώνησε συγκινητικώτατον λόγον ὃ δὲ Σάββας Δουκάκης ἐμμετρον ἐλεγείων.

Ο ΛΥΚΟΓΙΑΝΝΗΣ

(Συνέχ. ἰδ. ἀριθ. 457)

Ὁ Λυκογιάννης δὲν ἤκουεν, ἀλλ' ἐβάδιζε βραδέως, διευθύνων τοὺς ὀφθαλμοὺς δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ εἰς τὰς οἰκίας. Τέλος ἔστη ἐμπροσθεν παντοπωλείου, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ εἰσῆλθε.

Πρώτην ἤδη φοράν τὸν εἶδον εἰσερχόμενον εἰς οἰκίαν. Τὸ πρᾶγμα ἐφάνη παράδοξον καὶ προῦκάλισεν ἱκανὴν συνάθροισιν ἀνθρώπων ἐμπροσθεν τοῦ ἐργαστηρίου.

Ἡ παντοπωλίς, μόνη κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην, κατ' ἀρχὰς πολὺ φοβηθεῖσα εἶχεν ἀποσυρθῆ ὀπισθεν τοῦ γραφείου της, ἀλλ' ἀνεθάρρησε βλέπουσα ὅτι ὁ Λυκογιάννης ἐπισκέπτετο αὐτὴν μετὰ προθέσεων ὄλως εἰρηνικῶν.

— Τί θέλετε; τοῦ εἶπε.

Ὁ Λυκογιάννης κτυπήσας τὸ πλινθόστρωτον τετράγωνον διὰ τῆς ἀκτηρίδος τοῦ πυροβόλου του καὶ διὰ χειρωνα-

μιῶν, δεικνύων τὸ εἰκόσάφραγκόν του, ἐζήτησε νὰ εἶπῃ εἰς τὴν παντοπωλίδα τί ἤθελεν.

Ἄλλ' αὐτὴ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐνοήσῃ.

Ὅπισθεν τοῦ Λυκογιάννη περίεργοι τινες εἶχον εἰσέλθει εἰς τὸ ἐργαστήριον. Ἐξεπλάγησαν βλέποντες αὐτὸν διερχόμενον τὴν φλιάν τῆς οἰκίας, καὶ ἀκόμη περισσότερον, ὅταν εἶδον χρυσοῦν νόμισμα εἰς τὰς χεῖράς του.

Τί, ὁ Λυκογιάννης ἔχει χρυσιον; Πῶς τοῦτο; Ἀνεκάλυψε θησαυρὸν; Βεβαίως δὲν ἠδύνατο οὐδεὶς νὰ πιστεῖσῃ ὅτι ἐκλεψε τὸ χρυσοῦν νόμισμα.

— Πῶς, εἶπεν ἀνθρωπὸς τις εἰς τὴν παντοπωλίδα, δὲν βλέπετε τί σᾶς ζητεῖ ὁ Λυκογιάννης;

— Ὅχι.

— Δὲν μαντεύετε, θέλει ν' ἀγοράσῃ ὅ,τι χρειάζεται διὰ νὰ γεμίσῃ τὸ πυροβόλον του.

— Ἀλήθεια, ἀλήθεια, εἶπεν ἡ γυναῖκα κτυπῶσα τὸ μέτωπον. Πῶς νὰ μὴν τὸ ἐνοήσω ἀμέσως;

— Ἐχετε πυρίτιδα;

— Γνωρίζετε καλὰ ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ πωλῶμεν.

— Ἐστῶ, ὁ Λυκογιάννης εὕρισκει ἀλλοῦ. Ἐχετε σφαῖρας;

— Ὁ! τοῦτο δὲν μᾶς λείπει· ἐκάμαμεν τὴν προμήθειάν μας διὰ τὸ κυνήγι καὶ... δὲν θὰ γίνῃ κυνήγι φέτος, ὥστε σφαῖρες θὰ μᾶς μείνουν.

— Διὰ τὸ προσεχὲς ἔτος.

Ἡδὴ πᾶσα ἐκείνη ἡ πολυάριθμος πομπὴ ἐπιβᾶσα ἀμαζῶν, ἔλαβε τὴν πρὸς τὴν Μεσσήνην ἄγουσαν, προηγουμένης ἐνεαμελοῦς ἐκ Νησίου ἐπιτροπῆς, ἥτις ἀφίκετο πρὸς παραλαβὴν τῆς καρδίας τοῦ Κομμουνδούρου, ἀφ' ἑτέρου ἔφιπποι πολλοὶ φρουστανελοφόροι καὶ ἄλλοι συνεπλήρουν τὴν πένθιμον ἐκείνην ἀμαξοδρομίαν, καὶ μετὰ ἡμισείας ὥρας δομοπορίαν ἔστημεν εἰς τὴν τοποθεσίαν τὴν καλουμένην «Χάγια Κομμουνδούρου» ὅπου ἡ πενθερὰ τοῦ Κομμουνδούρου ἐξῆλθεν εἰς προὔπαντησιν τοῦ μεγάλου αὐτῆς συγγενοῦς καὶ διὰ τῶν γοερῶν τῆς φωνῶν ἐκίνησεν εἰς λυγμούς καὶ δάκρυα ὅλους τοὺς ἀρειμανίους ἐκείνους συνοδοῦς τοῦ Ταυγέτου τῆς ἡθώμης. Ἡ συνοδεία ἐπανάλαβε τὴν πορείαν τῆς καὶ περὶ τὴν ὅσην μ. μ. τῆς Κυριακῆς ἀφίκετο εἰς τὴν ἰδιαίτερον πατριδα τοῦ Κομμουνδούρου· ἐδῶ ἡ συγκίνησις ἐφθασεν εἰς τὸ κατακόρυφον σημεῖον, καὶ νέοι στέφανοι πολλοὶ κατετέθησαν, καὶ ἄνθη, καὶ ταινίαι περιέβαλον τὴν καρδίαν, καὶ μοιρολόγια πικρὰ ἀντήχησαν, καὶ δὲν ὑπῆρξε μία ψυχὴ ἥτις νὰ μὴ ἐθρήνησε τὸ τέκνον τῆς Μεσσήνης, τοῦ ὁποῦ ἡ διάνοια ἐφθασε μέχρι τῶν κορυφῶν τοῦ Ταυγέτου. Εἰς τὴν εἰλικρινῆ προσφώνησιν τοῦ κ. Καρατζᾶ, ἐν ἧ ἀνέμιξε καὶ τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Σπύρου, οὗτος διὰ προχείρων τινῶν λέξεων ἀντεφώνησε συγκεκινημένος, ἐνσταλάξας οὕτω μικρὰν παραμυθίαν εἰς τοὺς τεθλιμμένους συμπατριώτας τοῦ Κομμουνδούρου, οἵτινες εἰς τὰς ὀλίγας ἐκείνας λέξεις τοῦ υἱοῦ διεγίνωσκον ἐνσάρκωμένην τὴν νεκρὰν τοῦ πατρὸς καρδίαν.

Τελευταῖον ἡ καρδία μετηνέχθη εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Προδρόμου καὶ ἐδῶ ἐναπετέθη εὐλαβῶς, ὅπως τοποθετηθῆ βραδύτερον ἐν³ Μαυρωλείῳ, ὅπερ ἡ Μεσσήνη θέλει στήσῃ ἐν ὑψηλῷ τινὶ λόφῳ, ἃν αἱ μεταγενέστεραι γενεαὶ θὰ ἐπισκέπτονται ὡς ἐν ἐκ τῶν λαμπροτέρων μνημείων τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος.

Α. Κόκκος

— Βέβαια, ἀλλ' ἐξωδύσμεν χρήματα διὰ τοῦ χρόνου.
— Δεῖξατε εἰς τὸν Λυκογιάννην τοὺς διαφοροὺς ἀριθμοὺς τῶν σφαιρῶν, νὰ ἐκλέξῃ.

Ἡ παντοπῶλις ἔσπευσε νὰ θέσῃ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Λυκογιάννη διάφορα κυτία περιέχοντα σφαίρας διαφόρου μεγέθους.

Ὁ Λυκογιάννης παρατηρήσας ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν ζητῶν νὰ παραστήσῃ ὅτι δὲν ἤθελεν ἐκ τούτων. Συγχρόνως οἱ ὀφθαλμοὶ του διηυθύνθησαν εἰς ἕτερον κυτίον πλήρες διαφορῶν σφαιρῶν. Ἐλαβε μίαν καὶ ἐδειξεν εἰς τὴν γυναικᾶ μετὰ βλέμματος ἐκφραστικοῦ.

— Γιὰ δὲς, εἶπεν ὁ ἄνθρωπος, δὲν εἶνε ζῶον ὁ Λυκογιάννης. Δὲν ἔχει ἀνάγκη νὰ ξεύρῃ νὰ ὀμιλῇ διὰ νὰ ἐννοηθῇ, θέλει σφαίρας· ἔχετε;

Ἡ παντοπῶλις παρουσίασε τὴν δοχεῖον τῶν σφαιρῶν, ἐν ᾧ ὑπῆρχον ἐννέα. Ὁ Λυκογιάννης ἐδοκίμασε μίαν εἰς τὸ στόμιον τοῦ πυροβόλου καὶ ἔκαμε σημεῖον ὅτι ἤθελεν ἀκόμη καὶ ἄλλας.

— Καλὰ, εἶπεν ὁ ἀντι τοῦ Λυκογιάννη ὀμιλῶν, βρίσκει ὅτι ἐννέα σφαῖραι δὲν φθάνουν, ἀλλ' ἀδιάφορον, ἐπειδὴ εἶνε τῆς ὀκτῆς τοῦ ὄπλου του, τὰς ἀγοράζει ὅλας. Τύλιξέ ταις καὶ βάλε κ' ἓνα κουτί καψούλια.

Τὸ μικρὸν δέ, ἡ ἀμέσως ἔγεινε, ἡ δὲ παντοπῶλις λα-

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ

ΤΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΟΥ ΠΑΤΡΩΝ ΚΟΝΤΟΓΟΥΡΗ

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΟΥ ΗΜΩΝ)

Πάτριαι, 13 Ἀπριλίου.

«Καθῆκον ἱερόν, εἶπε προοιμαζόμενος, καθῆκον τοῦ ὀποῦ ἐγὼ μόνος συναισθάνομαι τὴν σημαντικότητά, ἰδοὺ ἡμεῖς φέροι ἐν μέσῳ ἡμῶν. Ἐπεθύμουν διακαῶς νὰ ἦτο δυνατὸν ν' ἀκουσθῶ σήμερον παρ' ὅλων τῶν ἐκλογέων μου, ἡτῶν ἐκλογέων ἐκείνων, οἵτινες εἰς τὰς ὡρὰς ἡμῶν ἐπαγγελίας πιστεύσαντες, ἀγνοοῦντες ἐκείνοι πατρίωται, φίλοι τῆς τάξεως καὶ τῆς εὐνομίας, ἀποτροπιαζόμενοι τὴν σπατάλην καὶ τὴν διασπάθισιν τοῦ δημοσίου πλοῦτου, συναισθανθέντες τὴν ἐθνικὴν ταπεινώσιν μετὰ τὴν ὑπογραφήν τῆς συνθήκης τῆς 31 Μαρτίου, καὶ ἀποφασίσαντες νὰ πατάξωσι τὴν ἀνομίαν καὶ τὴν αὐθαιρεσίαν, κατήνεγκον τὴν νίκην τῆς 20 Δεκεμβρίου 1881 καὶ ἐπροκάλεσαν τὰ ζωηρὰ καὶ εἰλικρινῆ συγχαρητήρια τοῦ ἐντίμου ἀρχηγοῦ τότε τῆς ἀντιπολιτεύσεως κατὰ τὴν ἐκ τῆς πόλεως ταύτης διάδοσίν του.»

Ἄφου εἶπεν ὅτι ἐτάχθη εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν, ὅτι ἐγνωστοποίησε τοῦτο δι' ἐπιστολῆς τοῦ πρὸς τοὺς ἐκλογεῖς του καὶ ἀνήγγειλε τὸν σκοπὸν δι' ὃν τοὺς ἐπροσκάλεσεν ἡδῆ, μετὰ πολλὰ εἶπε καὶ τὰ ἐξῆς :

«Σὰ προσεκάλεσα λοιπὸν ἵνα δώσω τὰς ἠθικὰς καὶ πολιτικὰς εὐθύναις, ἃς ὑπέχω ὡς ἀντιπρόσωπός σας, ὡς ἐν-

θῶσα τὸ εἰκοσάφραγκον, τὸ ὁποῖον ὁ Λυκογιάννης εἶχε θέσει ἐπὶ τοῦ γραφείου, ἐπέστρεψε δέκα ἐννέα φράγκα καὶ εἰκοσι ἑκατοστά.

— Βλέπετε, εἶπε, δὲν λογαριάζω τῆς σφαιραῖς, τοῦ τῆς χαρίζω.

— Καλὰ, καλὰ, σ' εὐχαριστῶ ἀπὸ μέρους του.

Ὁ Λυκογιάννης ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμούς του ἔμενον ὡς ἐν ἐκστάσει ἐνώπιον τῶν τριῶν μεγάλων πενταφράγκων, τῶν τεσσάρων μονοφράγκων καὶ τῶν ἐξήκοντα ἑκατοστῶν εἰς χαλκᾶ νομίσματα, τὰ ὁποῖα ἡ παντοπῶλις ἔθετεν ἐνώπιόν του. Προφανῶς εἶχεν ἐκπλαγῆ ἐπὶ τῇ μεταμορφώσει τοῦ χρυσοῦ νομίσματος του καὶ ἐζήτηε νὰ ἐξηγήσῃ πῶς ἐνῶ ἔδωκε μικρὸν τεμάχιον μεταλλικὸν τῷ ἐπέστρεφον ἄλλα μεγαλειότερα, διότι δὲν ἐκαταλάμβανε καλῶς ὅτι ὅλα τὰ ἐπὶ τοῦ γραφείου χρήματα ἀνῆκον εἰς αὐτόν.

Ὁ διευρμηγεὺς αὐτοῦ τῷ ἐνευσε νὰ λάβῃ τὰ χρήματά του. ἔπειτα τοῦ εἶπεν :

— Ἐλα !

Ὁ Λυκογιάννης τὸν ἠκολούθησεν.

Εἰς τὴν ἄκραν τοῦ χωρίου εἰσῆλθον εἰς εὐτελεῆ κατὰ τὸ φαινόμενον οἰκίαν, ὅπου εὗρον γύναιον λυθὸν τὸ πρόσωπον παιδίου τριετοῦς ἢ τετραετοῦς καταρρουπηθέντος ὑπὸ γλυκίσματος ἐκ κοκκυμήλων καὶ φωνάζοντος, ὡς νὰ εἶχον ἐκδεῖρει τὴν ἐπίδερμίδα του.

Ἐν τούτοις ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ Λυκογιάννη ὁ μικρὸς φοβή-

»τολοδόχος σας, και τὸ πράττω ἀπὸ τοῦδε, πρὸ τῆς λή-
»ξεως τῆς βουλευτικῆς περιόδου, διότι αἰσθάνομαι τὴν ἀ-
»νάγκην ν' ἀντλήσω νέας δυνάμεις ἐκ τῆς κυριαρχικῆς
»ἡμῶν θελήσεως εἰς τὴν ἐπὶ τὰ πρόσω πορείαν μου κατὰ
»τὰς ὑπαλειπομένας δύο ἐπι-συνόδους, και νὰ διατηρήσω
»ἀμειώτον τὸ γόητρον τοῦ βουλευτικοῦ μου ἀξιώματος, ἀφ'
»οὐ εἶνε γνωστὸν ὅτι ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύο παρελθουσῶν
»συνόδων μετετοπίσθη ἡ βᾶσις τοῦ κοινου ἡμῶν πολιτικοῦ
»προγράμματος.

«Μεθ' ὑπερηφανείας βλέπουσι βεβαίως οἱ φίλοι τῶν ἐλευ-
»θέρων θεσμῶν, ὅτι και παρ' ἡμῶν τὸ δικαίωμα τοῦ ἐλευ-
»θέρως ἐν ὑπὸθερω συνέρχεσθαι ἤρχισε νὰ προσλαμβάνη ὀ-
»νημέραι σπουδαιότητα, ἐνασκούμενον μετὰ συνέσεως και
»προσμιότητος. Ὁραίον, τῇ ἀληθείᾳ, τὸ θέαμα λαοῦ πάσης
»τάξεως ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνεργομένου και εἰς οὐδὲν ἄλλο ὑπεί-
»κοντος ἐλατήριον ἢ εἰς τὸ τοῦ ἐθνικοῦ αἰσθήματος.

α' Ἀλλὰ και πρώτην ἤδη φοράν ἐνασκειῖται τὸ δικαίωμα
»τοῦτο παρὰ βουλευτοῦ προτιθεμένου νὰ λογοδοτήσῃ πρὸς
»τοὺς ἐντολεῖς του· τοῦτο δύναται νὰ ἐπιδράσῃ ἐπ' ἀγαθῶ
»τοῦ συνταγματικοῦ ἡμῶν βίου και νὰ καθιερώσῃ ἔθιμα δι-
»νευκολύοντα τὴν λειτουργίαν τοῦ πολιτεύματος ἡμῶν,
»καθόσον τοῦτο εἶνε τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς τὴν συμμετο-
»χὴν τοῦ λαοῦ εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν τῆς πολιτείας. Ἐκ
»δὲ τῆς ἐπικρατήσεως τῆς πεφωτισμένης κοινῆς γνώμης
»πρέπει ν' ἀναμένωμεν τὴν διορθωσιν τῶν παρ' ἡμῶν κικῶς
»ἐχόντων. Παρατηρήσατε· πρώτην ἤδη φοράν τελεῖται τὸ
»πολιτικὸν τοῦτο μυστήριον, ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ ὁποίου κα-
»λεῖται αὐτὸς ὁ κυρίαρχος λαὸς νὰ ὀρίσῃ τὴν ἐσωτερικὴν
»και ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τῆς πατρίδος του. Και τίς νο-
»μίζετε κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους ὑπῆρξεν ὁ
»μέγας ἱεροφάντης τοῦ ἱεροῦ τούτου βωμοῦ; Αὐτὸς ἐξ ἑνδοξοῦ
»τῆς ἀνθρωπότητος προστάτης, ὁ πράγματι μέγας τὸν νοῦν

»και τὴν καρδίαν πολιτικὸς τῆς Εὐρώπης, ὁ ἄδολος και εἰ-
»πλικρινῆς φιλέλληνας, ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Ἀγγλίας, ὁ Γλάδ-
»στον. Καίτοι ὑπέργηρος, και τοῖ ἐχων ὄγκον ἱκανὸν νὰ
»περιβάλλῃ σύμπασαν τὴν οἰκουμένην, και ὅμως δὲν ἀμελεῖ
»νὰ ἐμφανίζηται ἐνώπιον τῶν ἐκλογέων του και νὰ ἐξηγή-
»πρὸς αὐτοὺς τὴν πολιτικὴν του.

»Ἐἶνε ἀληθές, ὅτι ὁ Ρουσσὸ παρεδέχθη, ὅτι ὁ λαὸς εἶνε
»πράγματι κυρίαρχος κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ψηφοφορίας πρὸς
»ἐκλογὴν τῶν ἀντιπροσώπων του. Ἀλλὰ χωρὶς νὰ ἐξετά-
»σωμεν ἂν τοῦτο συνάδει πρὸς τὰς νεωτέρας ἰδέας και τὴν
»ἐπιστήμην, λέγομεν, ὅτι ὁ λαὸς εἶνε ἀληθῶς κυρίαρχος,
»καθ' ἣν ἡμέραν οἱ ἀντιπρόσωποι αὐτοῦ πρὸ αὐτοῦ ἐμφα-
»νιζόμενοι δίδουσι λόγον περὶ τῆς πολιτείας των. Και τῷ
»ᾄντι, τοῦτο θὰ εἴπῃ ἀντιπροσωπικὸν σύστημα, τοῦτο θὰ
»εἴπῃ λαὸς ἐλεύθερος.

»Ὅσακις βλέπομεν λαὸν, τοῦ ὁποίου, οἱ μὲν νόμοι
»ἀπὸ σκοτεινοῦ χρηστηρίου ἐκδίδονται, οἱ ἄρχοντες
»αὐτοῦ πολιτεύονται ἀφανεῖς και ἀποσπέλαστοι, ἐπίσης ὀ-
»σακις βλέπομεν λαὸν ἀγνοοῦντα τὰ δίκαιά του, εἴτε μὴ
»δυνάμενον νὰ ἐξελέγῃ τὰς πράξεις τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ,
»δυνάμεθα ἀσφαλῶς νὰ εἴπωμεν, ὅτι ὁ λαὸς ἐκεῖνος δὲν εἶνε
»ἐλεύθερος, δὲν εἶνε ὁ λαὸς, ὃν ἐδημιούργησεν ἡ ἐθνικὴ ἡ-
»μῶν συνέλευσις. Αὕτη ἔθηκεν ὡς βᾶσιν τοῦ πολιτεύματος
»τὴν κυριαρχίαν τοῦ ἔθνους. Ἡ κυριαρχία τοῦ ἔθνους ἐνα-
»σκειται διὰ τῶν τριῶν ἐξουσιῶν. Τὸ ἔθνος ἐντέλλεται τῷ
»βασίλει, τὴν νομοθετικὴν κρατεῖ δι' ἑαυτὸ, τὴν δικαστι-
»κὴν ἀνέθηκεν ἐν μέρει εἰς ἰσοβίους δικαστὰς, ἐν μέρει δὲ
»ἐκράτησε δι' ἑαυτὸ, διὰ τὰς δίκας, ἅς δι' ἐνόρκων δικάζει.

ν' Ἀλλὰ και ὑπὸ πρακτικὴν ἔσποιν εἶνε χρησιμώτατον τὸ
»μέτρον τοῦτο τῆς λογοδοσίας, ἡ ἐπιβαλλομένη ὑποχρέω-
»σις εἰς τὸν ἐντολοδόχον νὰ παρίσταται ἐνώπιον τοῦ ἐντο-
»λῆως λαοῦ θέλει ἀναγκάζει τὸν βουλευτὴν ἀδιαλείπτως

θεῖς ἐπᾶσε κρυγάζων και διαφυγῶν τοὺς βραχίονας τῆς
μητρὸς του ἔτρεξε και ἐκρύβη ὑπὸ κλίνην.

— Νὰ, γιατί ἤρθαμεν ἐδῶ, εἶπεν ὁ συνοδεύων τὸν Λυκο-
γιάννην εἰς τὴν γυναῖκα. Τὸν Λυκογιάννην και ἂν δὲν τὸν
ἔχετε ἰδεῖ, τὸν γνωρίζετε ὅμως, διότι συχνὰ ἀκούσατε τῶ-
νομά του. Χρειάζεται ἓνα κοιλόγραμμα παροῦτι και τριάν-
τα ἢ σαράντα σφαίραις γιὰ τὸ τουφεκί του. Χρήματα ἔχει
νὰ σὰς πληρώσῃ.

— Βέβαια, βέβαια, ἀλλά...

— Μὴ μοῦ λέτε ποῦ δὲν ἔχετε σφαίραις και παροῦτι,
δὲν σὰς πιστεύω. Εἰς τὸ σπῆτι σου εἶνε ἡ ἀποθήκη, ὅπου
οἱ ἐλευθεροσκοπεῖται λαβαίνουν τὰ ἐφοδία τους. Ἐχρεετ
λοιπὸν ἀπ' ἐκεῖνο ποῦ σὰς ζητοῦμεν.

— Μάλιστα, κ. Βερτώλ· ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔξευρτε ὅτι
δὲν ἔμπορῶ νὰ πουλήσω ὅ,τι ἀνήκει εἰς τοὺς ἐλευθεροσκο-
πευτὰς. Ἐὰν κάμω τοῦτο, ὁ ἄνδρας μου θὰ μὲ στείλῃ ἔσθὸ
διάβολο.

— Ἐγὼ θὰ μιλήσω τὸν ἄνδρα σου και δὲν θὰ σοῦ πῆ-
τίποτε. Ἐπειτα ξεύρεις τί συνέβη χθὲς τὸ βράδι εἰς Μαίεϊλ;

— Ἄ! μάλιστα, οἱ ληστὰι οἱ Προυσιάνοι.

— Ἐμαθες λοιπὸν ὅτι ὁ Λυκογιάννης αὐτὸς ὀλίγον ἔ-
λειψε νὰ σκοτώσῃ ἓνα ἀξιωματικὸν μὲ μὴ γροθιά;

— Ὁ ἄνδρας μου μοῦ τὸ διηγήθηκε.

— Ἐγὼ λοιπὸν ἐμάντευσα τί θὰ τὸ κάμῃ τὸ παροῦτι

και τὰς σφαίρας ὁ Λυκογιάννης, τὰ ὁποῖα θὰ τοῦ πουλή-
σετε. Θὰ τραβήξῃ κατὰ τῶν Προυσιάνων. Τώρα πλέον μὴ
διστάζεις, δὲν παραβαίνεις καμμιά ἀπαγόρευσιν, ἔχεις νὰ
κάμῃς μ' ἓνα ἐλευθεροσκοπευτὴν.

Τὸ γύναιον μὴ ἔχον πλέον τί ν' ἀπαντήσῃ ὑπεχώρησεν.
Ἐδῶκε τὴν πυρίτιδα, τὰς σφαίρας και περιέκλεισεν ἐντὸς
δέματος, ὡς και τὸ ἀγορασθὲν παρὰ τοῦ παντοπώλου.

Ὁ Λυκογιάννης πληρώσας ἐξῆλθε μετὰ τοῦ συντρόφου
του, δούς οὕτω εἰς τὴν γυναῖκα τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀποτε-
λειώσῃ τὸ λούσιμον τοῦ τέκνου της, τὸ ὁποῖον ἔμενε πάν-
τοτε ὑπὸ τὴν κλίνην.

Ὁ Λυκογιάννης ἔχων τὸ δέμα ὑπὸ μάλῃς και τὸ πυρο-
βόλον ἐπ' ὤμων εἰσῆλθεν εἰς τὸ δάσο· ἐπαίρομενος, ὡς νὰ
ἤθελε νὰ κατακτήσῃ τὸν κόσμον.

Ὅτε εὐρέθη ἐν μέσῳ τῶν βράχων του, πρώτῃ του σκέ-
ψις ὑπῆρξε νὰ δοκιμάσῃ τὸ ὄπλον του. Πληρώσας αὐτὸ,
καθὼς εἶχεν ἤδη δείξει αὐτῷ ὁ Ἰάκωβος Γρανδὲν, ἐσκό-
πευσε τὸν κορμὸν δρυὸς ἐξ ἀποστάσεως πεντήκοντα βημά-
των και ἐπυροβόλησε.

Τὸ ὄπλον ἐλειτούργει. Ἐπρεπε δὲ ἤδη νὰ ἐξετάσῃ και
τὴν ἐπιδεξιότητά του. Εἰς τὸ μέρος, ὅπου εἶχε σκοπεύσει,
ὑπῆρχον ὀπαὶ ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχουσαι πέντε ἢ ἕξ ἑκατο-
στομέτρων. Αἱ σφαῖραι εἶχον διέλθει τὴν φλοῖον και εἰσέ-
δυσαν εἰς τὸ δένδρον εἰς ἱκανὸν βάθος.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Λυκογιάννη ἤκτινοβόλησαν. Ἐπλήρωσεν

ν' αναλογίζεται τὸ σπουδαῖον τῆς ἐντολῆς του, καὶ ὅτι «ἐστάλη εἰς τὴν Βουλὴν οὐχὶ πρὸς ἐξυπρέτησιν ἰδίων συμφερόντων, ἀλλ' ὡς εἰς φρουρὰν πρὸς φύλαξιν τοῦ συντάγματος, καὶ ἵνα ἐλέγξῃ καὶ περιστέλλῃ τὴν ἐξουσίαν· ὁ βουλευτὴς δὲν εἶνε ὑπόχρεως ν' ἀκολουθήσῃ ὠρισμένην ἐντολὴν διδομένην αὐτῷ ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ἀλλ' εἶνε ἐλευθερὸς νὰ ρυθμίσῃ τὰς σκέψεις καὶ τὴν πορείαν του κατὰ συνείδησιν καὶ ἀναλόγως τῶν περιστάσεων. Ὡς ἐκ τούτου δὲ πλόγῳ δηλαδὴ τῆς ἐλευθερίας του, εἶνε ὑπεύθυνος πρὸς λογοδοσίαν, ὅπως ὁ λαὸς μορφώσῃ ἰδέαν περὶ τοῦ ἀν' ἀπρέπῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον νὰ τὸν ἀποστείλῃ. Ἄν δὲ ἐπεζήτησέ «τὰς ψήφους τῶν συμπολιτῶν του ἐπὶ τῇ βᾶσει προγράμματος, τοῦτο δὲν εἶνε ἐντολή, ἀλλὰ ὑπόσχεσις παρ' αὐτοῦ «δοθεῖσα, ἐκ δὲ τῆς λογοδοσίας θὰ προκύψῃ ἂν ἐτήρησεν ἢ οὐ τὴν ὑπόσχεσίν του. Τί ἐπραξα ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ ἔθνους, τί δὲ ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς ἰδιαίτερας μου ἐπαρχίας;»

Τοιαύτῃ ἦτον, ἐν περιλήψει ἡ εἰσαγωγή τοῦ λόγου αὐτοῦ· μετὰ ταῦτα διὰ μακρῶν ἀνέπτυξε τὴν πολιτείαν τῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ τῆς ἐλευσεως αὐτῆς εἰς τὴν ἐξουσίαν μέχρι τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ προϋπολογισμοῦ κατὰ τὸν παρελθόντα Νοέμβριον καὶ τὴν παρ' αὐτῆς παραβίαν τῶν δύο κυριωτέρων λόγων, οἵτινες συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ φέρωσιν αὐτὴν εἰς τὰ πράγματα, τούτεστι τοῦ ζητήματος τοῦ ταμείου τῶν Θεσίων, καὶ τοῦ ζητήματος τῶν οἰκονομιῶν, καὶ τῆς βαρείας φορολογίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Δὲν ἠδυνάμην νὰ φαντασθῶ, εἶπεν, ὅτι ἐπὶ τοσοῦτον ἡ δύναμις νὰ παλινωδῆσῃ ἡ Κυβέρνησις, ἥτις ὑπὸ τόσας ἐξαιρετικὰς περιστάσεις ἀνῆλθεν εἰς τὴν διοίκησιν τῶν πραγμάτων ἐπὶ τῇ ρητῇ ὑποσχεσὶ νὰ πατάξῃ τὸ ἐγκλημα καὶ ν' ἀνορθώσῃ τὴν βασιλείαν τῶν νόμων. Δὲν ἠδυνάμην νὰ παραδεχθῶ ὅτι ἄνδρες ἔξοχοι καὶ διακεκριμένοι, ἀπολαύοντες

τῆς ἀπεριορίστου ὑπολήψεως τῶν συμπολιτῶν των, ἄνδρες, οἵτινες καὶ κατὰ τὸ 1875 κυβερνήσαντες τὴν χώραν ἐφῆρσαν μετὰ θάρρους τὴν ἀρχὴν τῆς δικηρίσεως τῶν ἐξουσιῶν, ἀποδείξαντες ὅτι ἐπεζήτησαν τὴν ἐξουσίαν οὐχὶ χάριν τῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ καλοῦ, ἄνδρες ἀνατροφῆς ἤθελον διανοηθῆν ν' ἀποπλανήσωσι τὸν ἑλληνικὸν λαόν, καὶ νὰ μεταχειρισθῶσι τὴν ἀδικίαν ὡς μέσον πρὸς κατάληψιν τῆς ἐξουσίας, ἀδιαφοροῦντες καὶ περὶ τοῦ τόπου των καὶ περὶ ἐαυτῶν.

Μετὰ ταῦτα ὠμίλησε καὶ περὶ τοῦ μεθοριακοῦ ζητήματος καὶ περὶ ὅλων τῶν σχετικῶν ζητημάτων τῶν ἀναπτυχθέντων κατὰ τὴν παρελθούσαν σύνοδον καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς παρουσίας, ἐψέξεν ἰδίως τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νέου νομισματικοῦ συστήματος καὶ τὸ σύστημα τῆς σπατάλης τὸ εἰσαχθὲν διὰ τοῦ νέου προϋπολογισμοῦ, συνέπεια τοῦ ὁποίου ὑπῆρξεν ἡ ἐπιβολὴ φόρων καταθλιπτικῶν καὶ δυσαναλόγων πρὸς τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς χώρας.

Εἰς τὴν ἐπομένην ὀμιλίαν του θέλει ἀναπτύξῃ τὰ περὶ φόρων καὶ τὰς ἀρχὰς ὑπὸ τὰς ὁποίας δεῖν νὰ συνταχθῇ ἡ ἀντιπολίτεσις.

ΕΞ ΙΤΑΛΙΑΣ

Βάριον, 7/19 Ἀπριλίου

Πλέομεν εἰς κύματα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου· τὰ μέχρι τοῦδε ἀπῆλθον τὴν ὕψιν τραπεζογραμμάτια καθίστανται αἴφνης ἐπι-

ἐκ νέου τὸ πυροβόλον του πάντοτε μετὰ τῶν αὐτῶν προφυλάξεων, ἀλλὰ δὲν ἐπυροβόλησε πλέον. Δὲν εἶχε πλέον ἀνάγκην νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἐπιδεξιότητά του. Ἐπειτα δὲ ἐνόμισεν ὅτι δὲν ὄρσειλε νὰ ἐξαντλῇ τὰ πολεμοφόδιά του παίζων.

Ἀπὸ τῆς ἐπιούσης ἤρξατο ἐνεδρεῦναι ὅτε μὲν πρὸς τοῦτο, ὅτε δὲ πρὸς τὸ ἄλλο μέρος. Ἀνέλαβε νὰ ἐπιτηρῇ τὰς δύο ὁδοὺς, αἵτινες ἄγουσιν εἰς Μικροῖν, τὴν ὄρεινὴν, ἥτις δὲν ἀπέχετο διακόσια μέτρα ἀπὸ τοῦ φαιοῦ λόφου καὶ τὴν παρόχθιον μεταξὺ τοῦ Φροῦ καὶ τῆς ἄκρας τοῦ δάσους.

Τὴν τετάρτην ἡμέραν ἐπετήρησε τὸ ὄροπέδιον ἐνεδρεῦναι ὀπισθεν βράχου εἰς ἀπόστασιν τεσσαράκοντα ἢ πενήκοντα βημάτων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. Μακρόθεν ἰδὼν δύο οὐλάνους προσκόπους προηγουμένους μικρὰς ἴλης, ἥτις ἐμελλε νὰ ποιήσῃ ἢ ἐποίησεν ἀγγαρίας, ἔλαβε τὸ πυροβόλον του καὶ στηρίζας ἐπὶ χαραγῆς βράχου περιέμενε.

Ὅτε οἱ ἵπποις ἔφθασαν ἀπέναντί του ἐκένωσε καὶ τὰ δύο στόμια τοῦ ὄπλου του. Καὶ οἱ δύο ἔπεσαν. Οἱ ἵπποι καταπτοισθέντες ὤρμησαν πρὸς τὰ πρόσω καὶ κατήλθον ταχύτατα τὸν γήλοπον.

Ὁ Λυκογιάννης ἠνωρθώθη, ἐξήγαγε κραυγὴν θριαμβοῦ καὶ ἐγένετο ἀφαντὸς ὀπισθεν τοῦ φαιοῦ Λόφου. Μετὰ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας οἱ Πρώσοι ἀνήγειραν τοὺς στρατιώτας των, ὁ μὲν ἦτο νεκρὸς, ὁ δὲ ἐπικινδύνως τραυματισμένος. Ἡμέρας τινὰς βραδύτερον ἐπὶ τῆς παροχθίου ὁδοῦ εἰς

γερμανὸς στρατιώτης ἐπιπτε θανασίμως βληθείς. Σπανίως στρατὸς πολέμιος, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦτον πολυάριθμος, διήρχετο διὰ τῆς μίας ἢ τῆς ἄλλης ὁδοῦ, χωρὶς νὰ περιπέσῃ εἰς ἐνεδραῶν. Οἱ Πρώσοι δὲν ἐρρίψοντι πλέον πρὸς τὸ μέρος τοῦ δάσους καὶ πρὸς τὸ μέρος τῶν βράχων ἀνευ μεγάλων προφυλάξεων.

Ὁ προσβάλλων αὐτοὺς πάντοτε ἐξ ἀπρόοπτου εἰς πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀπέβαινε δι' αὐτοὺς ἐκ τῶν φοβερωτέρων καὶ τρομερωτέρων πολεμιῶν, καθόσον ἦτο ἀσύλληπτος.

Τίς λοιπὸν ἦτο ὁ αὐθάδης οὗτος πυροβολητής, ὁ λυσσαλέος οὗτος καὶ ἀόρατος ἀτακτος, ὅστις ἐφαίνετο πανταχοῦ παρὼν καὶ δὲν ἐφαίνετο οὐδαμοῦ;

Ἰδοὺ διὰ ποίους λόγους δὲν ὑπῆρξεν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Γάλλος πατριωτὴς ἱκανὸς νὰ προδώσῃ τὸν Λυκογιάννην. Δυστυχῶς ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ καὶ εἰς τὰ Βόσγια ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι εἰς οὓς ἡ «ἐθνικὴ τιμὴ» οὐδεμίαν ἔχει σημασίαν.

Ἡμέραν τινὰ, ὅπως κρατήσῃ ἵππον τινά, τὸν ὁποῖον οἱ Πρώσοι στρατιώται ἤθελον ν' ἀγγαρεύσωσι, εἰς χωρικὸς, κακῆς ἄλλως ἀπολαύων ὑπολήψεως, κατήγγειλε τὸν Λυκογιάννην καὶ ἐδειξε τὸν φαιὸν Λόφον, ὅπου διέμενε ὁ ἄγγριος.

Ὁ συκοφάντης, ὁ προδότης ἔλαβε τὴν ἀμοιβὴν του· ἀφῆλθον αὐτῷ ὁ ἵππος.

(Ἀκολουθεῖ)